

แนวทางการพัฒนาบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

GUIDELINES FOR DEVELOPING FOR ACADEMIC ADMINISTRATION IN EDUCATIONAL
INSTITUTIONS PRACHAUPKIRIKHAN PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA 1

โอม อ่อนน้อม และ จุลดิศ คัญทัพ

Ohm Oonnom and Juladis Khanthap

มหาวิทยาลัยรังสิต

Rangsit University

Email : ohm.o62@rsu.ac.th

Received 27 August 2024; Revised 29 October 2024; Accepted 27 February 2025.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ได้ศึกษาแนวคิด การบริหารงานวิชาการ 7 ด้าน ดังนี้ คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผลการประเมินผล 4) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 6) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 7) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี เป็นกรอบการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 310 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (1970) จากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น แล้วทำการสุ่มแบบง่าย โดยวิธีการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ 1) แบบตรวจสอบรายการ 2) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน และความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 ด้านคือ การวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อเทคโนโลยี และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ 2) แนวทางการพัฒนาประกอบด้วย 7 ด้าน 21 ประเด็น โดยการพัฒนาตามลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 ลำดับแรกของแต่ละด้าน. องค์ความรู้จากงานวิจัยนี้ คือ จากความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ พบว่าด้านการวิจัย การพัฒนาสื่อเทคโนโลยี และการประกันคุณภาพ มีความสำคัญสูงสุด ผลวิจัยนี้นำไปสู่แนวทางการพัฒนาที่ครอบคลุม 7 ด้าน ซึ่งนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาอื่น ๆ ได้

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, การบริหารงานวิชาการ, ความต้องการจำเป็น

Abstract

The objectives of this research are: 1) to study the current conditions, desirable conditions, and needs for the development of academic administration in schools under the jurisdiction of the Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Area Office 1, and 2) to propose guidelines for the development of academic administration in these schools. The research employs a mixed-method approach divided into two phases. The sample group consists of 310 school administrators, teachers, and educational personnel under the jurisdiction of the Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Area Office 1, selected from a total population of 1,687 using Krejcie and Morgan's (1970) table. In the first phase, data were collected using a 5-point Likert scale questionnaire. The statistical methods used for data analysis include frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}). In the second phase, data were collected using semi-structured interviews with 5 school administrators. The research findings indicate that: 1) the current conditions of academic administration in schools under the jurisdiction of the Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Area Office 1 are at a high level overall, while the desirable conditions are at the highest level overall. The priority needs index (PNI_{modified}) ranks the top three needs as follows: research for educational quality improvement, development and use of educational technology media, and development of internal quality assurance systems and educational standards. 2) The guidelines for the development of academic administration in schools under the jurisdiction of the Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Area Office 1 cover all seven aspects. Each aspect incorporates the top three development needs based on the highest PNI values, resulting in a total of 21 development issues.

Keywords: Guidelines for Developing, Academic Administration, Needs

บทนำ

ในยุคสมัยที่โลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การศึกษาถือเป็นกุญแจสำคัญที่จะเปิดประตูสู่ความสำเร็จและการพัฒนาที่ยั่งยืนของสังคม อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาหลายแห่งยังคงเผชิญกับความท้าทายในการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของการศึกษาที่ผู้เรียนได้รับ โดยเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 (ฉบับที่ 4) นั้นได้มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21 สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และเพื่อปรับปรุง พัฒนาระบบการศึกษาไทยให้มีคุณภาพสูงขึ้น โดยเน้นเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับทุกคน พัฒนาคุณภาพการสอนและกระบวนการเรียนรู้

ส่งเสริมความเป็นอิสระของสถานศึกษา สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งหวังให้การศึกษาดตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป พร้อมทั้งสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับทุกคนในสังคม (Ministry of Education, 2019) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ โดยกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียน ปรับโครงสร้างการจัดการศึกษาเพื่อความเสมอภาคและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ยกย่องสถาบันการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ปฏิรูปการคลังด้านการศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน พัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ปรับปรุงระบบการสอบให้วัดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และส่งเสริมการวิจัยและใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ (Office of the National Economic and Social Development Council, Office of the Prime Minister, 20 23) นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2564 มุ่งเน้นการปรับรื้อและเปลี่ยนแปลงระบบใน 4 ด้านหลัก: 1) การบริหารจัดการ 2) การบริหารทรัพยากร 3) การบริหารจัดการและพัฒนากำลังคน และ 4) การจัดการศึกษาและการเรียนรู้ โดยเน้นการบูรณาการ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และตอบสนองความเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (Ministry of Education, 2021) นอกจากนี้ ยังกำหนดแนวทางการพัฒนาใน 4 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับผู้เรียน เน้นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเข้าถึงได้ 2) ระดับครู/อาจารย์ เพิ่มประสิทธิภาพการสอน 3) ระดับสถานศึกษา ปรับปรุงการบริหารจัดการ และ 4) ระดับส่วนกลางกระทรวงศึกษาธิการ พัฒนาผู้บริหารและบุคลากร (Ministry of Education, 2021)

การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษา มุ่งเน้นการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาบริหารจัดการอย่างอิสระ คล่องตัว และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย กระบวนการบริหารงานวิชาการครอบคลุมการวางแผน การควบคุม การดำเนินงาน การประเมินผล และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยสำคัญคือความรู้ความสามารถของครูและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการบริหาร เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา (Traisuwan, S. , 2015)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดจำนวน 118 แห่ง ครอบคลุม 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ ทับสะแก บางสะพาน และบางสะพานน้อย โดยมีแผนพัฒนาการศึกษาที่มุ่งยกระดับคุณภาพให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 แผนนี้เน้นการพัฒนาสถานศึกษาให้สร้างนวัตกรรมการบริหาร ส่งเสริมการเข้าถึงแพลตฟอร์มสื่อการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา นอกจากนี้ ยังมีแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยส่งเสริมการใช้ระบบสารสนเทศต่างๆ เช่น ระบบ HRMS และระบบรายงานผลการเรียนรายบุคคล พัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีแก่บุคลากร ส่งเสริมการใช้ระบบบริหารการศึกษาที่เป็นระบบเดียวเพื่อลดภาระงานครู สนับสนุนให้สถานศึกษามีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่เหมาะสมและเพียงพอ รวมถึงพัฒนาผู้บริหารและครูให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยี ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ทั้งหมดนี้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการในเขตพื้นที่การศึกษา (Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Area Office 1, 2023)

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยเน้นวิเคราะห์และปรับปรุงคุณภาพการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ การศึกษานี้จะสำรวจสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ในงานวิชาการของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ผลการศึกษจะเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด เพื่อให้การบริหารจัดการสถานศึกษามีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
- 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

การทบทวนวรรณกรรม

วิจัยนี้ได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงาน และหลักการเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ เพื่อนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

1.การบริหารงาน

1.1 ความหมายการบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการจัดการเพื่อให้ภาระงานต่าง ๆ เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ การบริหารเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความเจริญขององค์กรในทุกมิติ และยังเป็นปัจจัยหลักที่ชี้ให้เห็นความสำเร็จหรือความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพ หรือความไร้ประสิทธิภาพของหน่วยงาน และเป็นการกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีคนร่วมงานตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีการตั้งวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวางแผนการดำเนินงาน โดยอาศัยความร่วมมือ ตลอดถึงการประสานงานระหว่างกัน จากคนทุกฝ่าย ด้วยการบริหารอย่างมีแบบแผนและมีระเบียบวิธีในการปฏิบัติงาน การนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ (Pralom, P., 2022)

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีเป้าหมายร่วมกัน มุ่งเน้นไปที่การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการจัดการทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร และตอบสนองความต้องการของบุคคล องค์กร หรือประเทศชาติ

1.2 ความสำคัญการบริหารสถานศึกษา Phonwong, K. (2021) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การทำงานร่วมกันของทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการโดยอาศัยอำนาจหน้าที่ทางกฎหมาย วางแผนกลยุทธ์ กำหนดกลยุทธ์และการจัดการรวมถึงการประเมินผลและปรับปรุงแผนกลยุทธ์ให้มีความ

ทันสมัยและนโยบายที่สอดคล้องกับคุณลักษณะผู้เรียนตามความต้องการของสังคมดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการปฏิบัติงานที่ดำเนินการด้วยความ เป็นระบบ และเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงระหว่างผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน เพื่อสร้างสถานศึกษาที่เติบโตและพัฒนาต่อไปอย่างยั่งยืนให้เป็นสถานที่ที่สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่นักเรียน ทั้งยังเพื่อส่งเสริมความเจริญเติบโตขององค์กรศึกษาในระยะยาว

2. การบริหารงานวิชาการ

2.1 ความหมายการบริหารงานวิชาการ คือ การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียน การสอนตั้งแต่การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยเน้นหลักสูตรที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีความประพฤติดี มีลักษณะนิสัยที่ดี เป็นคนที่มีความรู้ความสามารถและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (Muangklam, P., 2020)

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ คือกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและจัดการ กิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีคุณภาพและมี ประสิทธิภาพ โดยรวมมีการวางแผนและจัดทำแผนการทำงานทางวิชาการ พัฒนาครูในการเรียนรู้และการ จัดการสอน สร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ประสานงานกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ พัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ และทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

2.2 ความสำคัญของงานวิชาการ เป็นงานที่มีความสำคัญสูงสุดว่าเป็นงานหลักหรือเป็น ภารกิจหลักของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องบริหารงานวิชาการเพื่อให้เกิดคุณภาพ และ ผลประโยชน์แก่ผู้เรียน และต้องให้การสนับสนุน ส่งเสริม และติดตามการทำงานของครูเพื่อให้การจัดการเรียน การสอนบรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย (Onklampol, P., 2020)

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณภาพการ เรียนรู้ของนักเรียน ผู้บริหารและครูต้องเป็นผู้นำด้านวิชาการและจัดการงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุด การกระจายอำนาจในการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน และการวางแผน การจัดการเรียนการสอนเป็นระบบและต่อเนื่อง เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ การสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการสนับสนุนงานวิชาการ เป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากการบริหารงานวิชาการมีผลต่อคุณภาพการศึกษาและการบรรลุวัตถุประสงค์สูงสุดของ สถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ

2.3 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ Ministry of Education (2018) ได้จัดทำคู่มือการ ปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ได้ กำหนดขอบข่ายและภารกิจสถานศึกษางานบริหารวิชาการไว้ 17 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหรือการ ดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระ 2) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ 3) ด้านการจัดการ เรียนการสอนในสถานศึกษา 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

6) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอน ผลการเรียนรู้ 7) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษา 8) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) ด้านการนิเทศการศึกษา 10) ด้าน การแนะแนว 11) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) ด้านการส่งเสริม ชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น 14) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถาน ประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ ของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากขอบข่ายการบริหารงานวิชาการดังกล่าว ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ด้านที่เห็นว่าการพัฒนาการ บริหารงานวิชาการ มีส่วนสำคัญ ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่าง 3) ด้านการวัดผลการประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 6) ด้านการนิเทศ การศึกษา และ 7) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย/วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยมีวิธีการ ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาด ใหญ่ รวมทั้งสิ้น จำนวน 118 โรงเรียน จำแนกเป็น 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ มีจำนวน โรงเรียน 35 โรงเรียน อำเภอทับสะแก มีจำนวนโรงเรียน 25 โรงเรียน อำเภอบางสะพาน มีจำนวนโรงเรียน 36 โรงเรียนและอำเภอบางสะพานน้อย มีจำนวนโรงเรียน 22 โรงเรียน รวมจำนวนผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งสิ้น 1,687 คน

กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา จากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ซึ่งมีจำนวน 118 โรงเรียน โดยหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางของ Krejcie & Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 310 คน จากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามอำเภอ แล้วทำการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับฉลาก

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการพัฒนาการ บริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ตาม

โครงสร้างการบริหารงานวิชาการที่ได้จากตารางสังเคราะห์ 7 ด้าน ดังนี้ คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ด้านการวัดผลการประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 6) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 7) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แบบตรวจสอบรายการ (Check List) แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1 เป็นแบบสอบถามแบบตอบสนองคู่ (Duel-response format) ชนิด 5 โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามแนวทางของ Likert (Likert Five's Rating Scale)

ขั้นตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างซึ่งได้จากการสังเคราะห์มาจากการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตามกรอบแนวคิดการศึกษาของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ 7 ด้าน ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ 1) วิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ นำเสนอในรูปแบบของความถี่ ร้อยละ 2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ ด้วยสถิติพื้นฐาน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และแปลข้อมูลในรูปแบบของ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และ 3) นำข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์แล้วเรียบเรียงบรรยายข้อมูลเชิงพรรณนา เพื่อเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ

ผลการวิจัย

จากการผลการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ภาพรวม สภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.39$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.61$) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X}=3.59$) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.58$) ด้านการวัดผลการประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X}=3.57$) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}=3.55$) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X}=3.51$) ตามลำดับ ส่วนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.45$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรและด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.43$) รองลงมา คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}=4.40$) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X}=4.38$) ด้านการวัดผลการประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนและด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน ($\bar{X}=4.37$) ตามลำดับ ส่วนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=4.32$) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ภาพรวม พบว่า ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ดังต่อไปนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.251$) ลำดับที่ 2 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.246$) ลำดับที่ 3 ด้านการนิเทศการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.239$) ลำดับที่ 4 ด้านการพัฒนาระบบกระบวนการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.251$) ลำดับที่ 5 ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{modified} = 0.251$) ลำดับที่ 6 ด้านการวัดผลการประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($PNI_{modified} = 0.251$) และลำดับที่ 7 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.251$) ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ด้านการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 6 แนวทาง ดังนี้ 1) เน้นการอ่าน การเขียน และการเชื่อมโยงความรู้เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตจริง 2) พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องในทุกปีการศึกษา 3) ประเมินและปรับปรุงหลักสูตรตามรายวิชาอย่างสม่ำเสมอ 4) การซ่อมเสริมและช่วยเหลือผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานและตัวชี้วัดต่าง ๆ 5) ศึกษาระเบียบและหลักเกณฑ์การวัดผลให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และ 6) วางแผนและวิจัยเพื่อปรับปรุงหลักสูตรตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน

ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ประกอบด้วย 8 แนวทาง ดังนี้ 1) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนานักเรียน 2) การวิเคราะห์และติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการประชุมรายเดือนเพื่อนำเสนอนโยบาย 3) ส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และฝึกคิดวิเคราะห์ 4) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้ PBL เพื่อให้นักเรียนใช้ความรู้และทักษะในการ

แก้ปัญหา 5) พัฒนาและอบรมครูผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ร่วมกัน 6) การอบรมและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องในด้านการจัดการเรียนรู้และนิเทศติดตาม 7) ใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน และ Project Approach และ 8) การดูแลและสนับสนุนนักเรียนแบบบุคคล เพื่อพัฒนาความสำเร็จในการศึกษาอย่างเต็มที่

ด้านการวัดผลการประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ประกอบด้วย 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลายและเหมาะสม เช่น การประเมินผลงานจริง การสัมภาษณ์ และโปรแกรมสำเร็จรูป 2) พัฒนาและอบรมครูในการใช้โปรแกรมบันทึกผล เพื่อความแม่นยำและสะดวกในการจัดเก็บและใช้งานข้อมูล และ 3) วัดผลประเมินผลตามสภาพจริงของนักเรียน เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมของผู้เรียน

ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย 4 แนวทาง ดังนี้ 1) กำหนดมาตรฐานและเป้าหมายประจำปี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน 2) แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินภายใน และจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) 3) วิเคราะห์และพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน และ 4) วางแผนพัฒนาการศึกษาโดยใช้บริบทและมาตรฐานการศึกษาชาติ

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 แนวทาง ดังนี้ 1) ใช้ข้อมูลผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะและพฤติกรรมผ่านกิจกรรม PLC อย่างมีประสิทธิภาพ 2) เผยแพร่ผลงานวิจัยผ่านเว็บไซต์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาเสริมคุณภาพการเรียนรู้ 3) อบรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยสนับสนุนการอบรมวิชาการทั้งภายในและภายนอก รวมถึงกิจกรรม PLC และ 4) ทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและยกระดับคุณภาพ โดยจัดทำเป็นโครงการและกิจกรรมเพื่อสนับสนุนงบประมาณ

ด้านการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย 2 แนวทาง ดังนี้ 1) การนิเทศ กำกับติดตาม และบูรณาการกับ PLC ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยเน้นการใช้ Feedback เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และ 2) สนับสนุนการนิเทศและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนและประสิทธิภาพของนักเรียนให้มีคุณภาพ

ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ประกอบด้วย 5 แนวทาง ดังนี้ 1) สนับสนุนการอบรมครูในการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งออนไลน์และออฟไลน์ 2) จัดหางบประมาณจากหลากหลายแหล่งเพื่อจัดซื้อสื่ออิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) พัฒนาและปรับปรุงแหล่งเรียนรู้และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง 4) ใช้แพลตฟอร์มเทคโนโลยีที่หลากหลายในการบริหารจัดการโรงเรียนและอบรมครูให้พัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และ 5) ใช้เทคโนโลยีที่เข้าถึงง่ายในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการงาน และกิจกรรมประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถนำอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีค่าเฉลี่ยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ เพื่อไปสู่ตัวผู้เรียนโดยตรง และเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษา โดยสถานต้องดำเนินการให้เป็นไปอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และบรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Pakwan, C. (2022) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญและเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแนวคิดของ Suwonsombat, L. (2022) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษา เป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา เป็นการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา วางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ให้เกิดประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ทั้งนี้ในส่วนหนึ่งของโรงเรียนทำการประเมินความครบถ้วนและเหมาะสมของหลักสูตรสถานศึกษา ก่อนนำไปใช้จะมีค่าเฉลี่ยทางสถิติที่น้อยที่สุด ซึ่งอาจเป็นเพราะหลายโรงเรียนมีการทำหลักสูตร แต่ยังขาดการประเมินความครบถ้วนและเหมาะสมของหลักสูตร ก่อนนำมาใช้งานจริง

2. สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีค่าเฉลี่ยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรที่ผ่านมา รูปแบบวิธีการประเมินผู้เรียนที่เพิ่มความหลากหลาย จึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยด้านการพัฒนาหลักสูตรและด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่สูงที่สุด อีกทั้งในด้านของเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทในการบริหารสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ การสร้างสื่อ การวัดและประเมิน โดยเทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้งานบริหารวิชาการสามารถจัดทำหลักสูตร พัฒนาระบบประกันคุณภาพ นิเทศการศึกษา และพัฒนาสื่อการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนพัฒนาเนื้อหาตามหลักสูตร และพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ได้ ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและมีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ช่วยให้ทำงานได้สะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลาและทรัพยากร พัฒนาคุณภาพการศึกษา และสร้างผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็น

3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ดังต่อไปนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ลำดับที่ 2 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ลำดับที่ 3 ด้านการนิเทศการศึกษา ลำดับที่ 4 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ลำดับที่ 5 ด้านการพัฒนาหลักสูตร ลำดับที่ 6 ด้านการวัดผลการประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และลำดับที่ 7 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ทั้งนี้อาจเพราะว่า ลำดับที่ 1 ถึงลำดับที่ 3 เป็นความต้องการจำเป็น 3 อันดับแรก การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ถือเป็นการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งผลถึงตัวผู้เรียน และแก้ปัญหาด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรงและรายบุคคล การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจึง

เป็นทางเรื่องอันดับต้น ๆ ของผู้บริหาร และครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้การจัดการเรียนรู้และการบริหารสถานศึกษารวดเร็วและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยจะขาดไม่ได้ซึ่งการนิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ส่วนความต้องการจำเป็นลำดับที่ 4 ถึงลำดับที่ 7 เป็นส่วนการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ไปจนถึงกระบวนการวัดและประเมินผล ที่ปัจจุบันครูผู้สอนต้องมีการประเมินอย่างหลากหลาย และตามสภาพจริงเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ตรงตามตัวชี้วัดโดยต้องสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จึงควรมุ่งเน้นด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และในทุกลำดับนั้นจะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญมากขึ้น ดังนั้นด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ก็เป็นอีกหนึ่งด้านที่ควรให้ความสำคัญ

4. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีแนวทางที่สำคัญหลายประการที่ต้องนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเริ่มจากการเน้นการอ่าน การเขียน และการเชื่อมโยงความรู้เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตจริง การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องในทุกปีการศึกษา เพื่อให้ทันสมัยและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม นอกจากนี้ยังต้องมีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรตามรายวิชาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้แน่ใจว่าหลักสูตรที่ใช้ยังคงมีประสิทธิภาพ การซ่อมเสริมและช่วยเหลือผู้เรียนเป็นอีกหนึ่งแนวทางที่สำคัญ โดยครูต้องมีวิธีการและเมตตาธรรมในการช่วยเหลือผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานและตัวชี้วัดต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาระเบียบและหลักเกณฑ์การวัดผลให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และการวางแผนและวิจัยเพื่อปรับปรุงหลักสูตรตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน เพื่อให้การศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อพัฒนานักเรียนและให้ Feedback ที่เป็นประโยชน์ การวิเคราะห์และติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรทำเป็นประจำ ด้วยการประชุมรายเดือนเพื่อนำเสนอนโยบายและแก้ไขผลการเรียน นอกจากนี้ยังควรส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและฝึกคิดวิเคราะห์ รวมถึงการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้ PBL เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์จริง การพัฒนาและอบรมครูผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ครูสามารถแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การอบรมและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องในด้านการจัดการเรียนรู้และนิเทศติดตาม รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนและ Project Approach และ STEM Education เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ และการดูแลและสนับสนุนนักเรียนแบบบุคคล เป็นแนวทางที่ช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองและประสบความสำเร็จในการศึกษาอย่างเต็มที่ 3) ด้านการวัดผลการประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ควรใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลายและเหมาะสม เช่น การประเมินผลงานจริง การสัมภาษณ์ และโปรแกรมสำเร็จรูป การพัฒนาและอบรมครูในการใช้โปรแกรมบันทึกผลเพื่อความแม่นยำและสะดวกในการจัดเก็บและใช้งานข้อมูล รวมถึงการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงของนักเรียน เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมของผู้เรียน 4) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาเป็นอีกหนึ่งด้านที่สำคัญ ควรกำหนดมาตรฐานและเป้าหมายประจำปี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน รวมถึงการ

แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินภายในและจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) การวิเคราะห์และพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน และการวางแผนพัฒนาการศึกษาโดยใช้บริบทและมาตรฐานการศึกษาชาติ เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาเป็นไปอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การใช้ข้อมูลผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะและพฤติกรรมผ่านกิจกรรม PLC อย่างมีประสิทธิภาพ และการเผยแพร่ผลงานวิจัยผ่านเว็บไซต์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาเสริมคุณภาพการเรียนรู้ การอบรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยสนับสนุนการอบรมวิชาการทั้งภายในและภายนอก รวมถึงกิจกรรม PLC และการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและยกระดับคุณภาพ โดยจัดทำเป็นโครงการและกิจกรรมเพื่อสนับสนุนงบประมาณ 6) การนิเทศการศึกษาเป็นอีกด้านหนึ่งที่สำคัญ โรงเรียนควรมีการนิเทศกำกับติดตาม และบูรณาการกับ PLC ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยเน้นการใช้ Feedback เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน รวมถึงสนับสนุนการนิเทศและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนและประสิทธิภาพของนักเรียนให้มีคุณภาพ และ 7) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โรงเรียนควรสนับสนุนการอบรมครูในการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งออนไลน์และออฟไลน์ รวมถึงการจัดหางบประมาณจากหลากหลายแหล่งเพื่อจัดซื้อสื่ออิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาและปรับปรุงแหล่งเรียนรู้และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ใช้แพลตฟอร์มเทคโนโลยีที่หลากหลายในการบริหารจัดการโรงเรียนและอบรมครูให้พัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และใช้เทคโนโลยีที่เข้าถึงง่ายในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการงานและกิจกรรมประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน

สรุปองค์ความรู้

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า การพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสามารถนำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ โดยการส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning และการใช้ PBL ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง การวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านกิจกรรม PLC ช่วยเสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู การนิเทศการศึกษาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาช่วยเพิ่มคุณภาพการเรียนการสอนและการบริหารจัดการโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายช่วยให้ทำให้ข้อมูลการเรียนรู้มีคุณภาพและสามารถนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรนำผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 7 ด้าน ไปศึกษาต่อโดยนำรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หรือระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เพื่อให้เกิดประโยชน์จากผลการวิจัยต่อไป

2. ควรมีการศึกษาขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 7 ด้าน ของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาจากสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เพื่อจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่มีประโยชน์และสามารถทำให้การพัฒนาการบริหารงานวิชาการมีคุณภาพได้ดียิ่งขึ้น

References

- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Ministry of Education. (2018). *Operational manual for civil servants and educational personnel acting in the position of school director under the Office of the Basic Education Commission (2018)*. <https://www.utdone.net/data%20utd1/kutt1.pdf>
- Ministry of Education. (2019). *National Education Act (No. 4) B.E. 2562*. Royal Thai Government Gazette.
- Ministry of Education. (2021). *Master plan under the national strategy (12) on learning development (2018 - 2037)*.
- Muangklam, P. (2020). *The use of information technology in academic administration of school administrators under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2 [Rajamangala University of Technology Thanyaburi]*. <http://www.repository.rmutt.ac.th/dspace/bitstream/123456789/4094/1/RMUTT-170432.pdf>
- Office of the National Economic and Social Development Council, Office of the Prime Minister. (2023, February 6). *Master plan under the national strategy (2023-2037) (Amended version)*. http://nscr.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2023/03/masterplan_updated2023_080363.pdf
- Onklampol, P. (2020). *Needs assessment of information technology management in academic administration of small schools under Suphan Buri Primary Educational Service Area Office 1 [Srinakharinwirot University]*. <http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1333/1/g621130194.pdf>
- Pakwan, C. (2022). *Development of guidelines for excellence management of small schools under Mukdahan Primary Educational Service Area Office [Mahasarakham University]*. <http://202.28.34.124/dspace/bitstream/123456789/1655/1/63010581012.pdf>

- Phonwong, K. (2021). *Administrative factors affecting the effectiveness of school administration under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1 [Sakon Nakhon Rajabhat University]*. https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/file_att1/2022101863421229106_fulltext.pdf
- Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Area Office 1. (2023, October). *Annual action plan for fiscal year 2024. Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Area Office 1*. https://www.esbuy.net/_files_school/00010005/data/00010005_1_20240102-153957.pdf
- Pralom, P. (2022). *School administration according to the four principles of social solidarity of school administrators in Na O Si Mueang Chai Educational Quality Group under Loei Primary Educational Service Area Office 1 [Mahachulalongkornrajavidyalaya University]*. <https://e-thesis.mcu.ac.th/storage/5HCL3q4w0ZLv6GEAWxMbz1wqbmuj4TuvS8aMeY3N.pdf>
- Suwonsombat, L. (2022). *Academic administration of administrators affecting school efficiency according to the new normal lifestyle under Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 1 [Rambhai Barni Rajabhat University]*. <https://etheses.rbru.ac.th/pdf-uploads/allfile-466-file01-2023-05-25-16-14-51.pdf>
- Traisuwan, S. (2015). *The use of information technology for academic administration in educational institutions in Nakhon Si Thammarat province under the Secondary Educational Service Area Office 12. Nakhon Si Thammarat Rajabhat University*.

